

Meduma ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

SASKAŅOTS

Valsts vides dienests

Rīga, 2022

1. Ūdenstilpes raksturojums

Meduma ezers (ūdenstilpes kods 43251) atrodas Augšdaugavas novada teritorijā ($26^{\circ} 20' 23'' / 55^{\circ} 47' 28''$).

Saskaņā ar Civillikuma I Pielikumu Meduma ezers pieder pie publiskajiem ūdeņiem.

Ezera ūdens virsmas platība ir 264 ha (V/U "Meliorprojekts" 1999. gada dati), maksimālais dziļums – 25,3 m, vidējais – 6,9 m (Valsts meliorācijas projektēšanas institūta 1972. gada dati).

Meduma ezers ir caurtekošs. Tajā ietek vairākas nelielas ūdensteces. No ezera iztek Meduma upīte, kas tek caur Bezvārdim un Grāveļu ezeram un ietek Laucesā. Tālākā notece caur Daugavu uz Rīgas jūras līci.

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, vietām smilšaina un nedaudz akmeņaina.

Viršūdens aizaugums, ko veido niedres, meldri, kosas un citi ūdensaugi, novērtēts ap 5% no ezera ūdens virsmas platības.

Meduma ezers pieder pie vāji eitrofa tipa ezeriem, kam parasti nav raksturīga īpaši augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezera piekrastē intensīva saimnieciska darbība nenotiek. Krastmala apaugusi ar kokiem un krūmiem, tālāk pļavas, vietām – mežs. Pie ezera atrodas Medumu ciems un atsevišķas viensētas. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Daugavpils novada teritorijas plānojumu 2012.–2023. gadam Meduma ezeram aizsargjoslas platums ir 300 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu ap ezera krastu noteikta 10 m plata tauvas josla, ko zvejnieki un makšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

Medumu ezers atrodas aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme" un dabas parkā "Medumu ezeraine", kas ir *Natura 2000* teritorija.

2. Ihtiofauna

No 28.06.2022. līdz 29.06.2022. Meduma ezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar linuma acu izmēru 8, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 27, 30, 33, 35, 40, 45, 50, 60 un 70 mm, zivju mazuļu vadu (linuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2022. gada kontrolzvejā Meduma ezerā tika konstatētas deviņas zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, plicis *Blicca bjoerkna*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, vīķe *Alburnus alburnus*, asaris *Perca fluviatilis* un akmeņgrauzis *Cobitis taenia*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas sešu sugu zivis, no kurām pēc skaita: asari – 46%, raudas – 27%, vīķes – 20%, ruduļi – 4%, līņi – 2% un pliči – 1%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas četru sugu zivis, no kurām pēc skaita: asari – 42%, raudas – 35%, ruduļi – 19% un līņi – 4%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas septiņu sugu zivis, no kurām pēc skaita: līņi – 57%, plauži – 18%, raudas – 9%, asari – 7%, pliči – 5%, līdakas – 2% un ruduļi – 2%.

Ar mazuļu vadu noķerts akmeņgrauzis.

Ar vēžu murdiem vēži netika noķerti.

Meduma ezerā ihtioloģiskie pētījumi veikti arī iepriekšējos gados. Valsts zivsaimniecības pārvaldes Iekšējo ūdeņu problēmu laboratorijas 1997. gadā veiktajā kontrolzvejā konstatētas septiņas zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis un asaris, kā arī platspīļu vēzis *Astacus astacus*. Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūta darbinieki 2002. gadā

konstatējuši 11 zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, sudrabkarūsa *Carassius gibelio*, asaris, ķīsis *Gymnocephalus cernua*, akmeņgrauzis un platgalve *Cottus gobio*, kā arī platspīļu vēzis.

Pēc piecdesmito gadu datiem ezerā bijušas sastopamas 13 zivju sugas: repsis, līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, vīķe, asaris, ķīsis, vēdzele un zutis, kā arī vēži.

Nozvejas statistikā no 1950. gada līdz 2002. gadam pieminētas 13 zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, sudrabkarūsa, karpa, vīķe, asaris, ķīsis un vēdzele.

Makšķernieku lomu uzskaites statistikā no 1986. gada līdz 2017. gadam pieminētas deviņas zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, zandarts un asaris.

Meduma ezerā ielaisti sekojošu zivju sugu kāpuri un mazuļi: līdakas (1989., 2017.), sudrabkarūsas (1986., 1988.), karpas (1961., 1986., 1988., 1989.), zandarti (1961., 2009., 2010.), zuši (1927.), sīgas (1961.) un peledes (1961., 1963., 1969.).

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Meduma ezers apzvejots no 1950. gada līdz 2002. gadam. No 1971. gada līdz 1976. gadam ezers bija nodots lietošanā valsts zivsaimniecībai, bet no 1977. gada līdz 1985. gadam – vietējam sovhozam, bet no 1986. gada līdz 1990. gadam – Mednieku un makšķernieku biedrībai.

Oficiāli reģistrētā nozveja piecdesmitajos gados svārstījies no 441 kg līdz 4330 kg (vidēji – 2266 kg) gadā (1.tab.) ar vidējo produktivitāti 8,6 kg no hektāra (2.tab.), sešdesmitajos gados – no 622 kg līdz 6242 kg (vidēji – 2323 kg) gadā vai 8,8 kg/ha, septiņdesmitajos gados – no 92 kg līdz 1137 kg (vidēji – 356 kg) gadā vai 1,3 kg/ha, deviņdesmitajos gados – no 21 kg līdz 287 kg (vidēji – 128 kg) gadā vai 0,5 kg/ha, no 2000. gada līdz

2002. gadam – no 37 kg līdz 422 kg (vidēji – 217 kg) gadā vai 0,8 kg/ha. Nozvejas svārstības galvenokārt skaidrojamas ar izmaiņām zvejas intensitātē.

Makšķernieku lomi no 1986. gada līdz 1991. gadam svārstījušies no 288 kg līdz 551 kg (vidēji – 423 kg) gadā (3. tab.) ar vidējo produktivitāti 1,6 kg/ha (4. tab.), no 2015. gada līdz 2017. gadam – no 563 kg līdz 745 kg (vidēji – 645 kg) gadā vai 2,4 kg/ha.

No 1953. gada līdz 1965. gadam ezerā notikusi vēžu rūpnieciskā ieguve. To nozveja svārstījusies no 250 gab. līdz 32150 gab. (vidēji – 7837 gab.) gadā ar vidējo produktivitāti 30 gab./ha (5. tab.).

4. Zivju krājumu raksturojums

No 1950. gada līdz 2002. gadam vidējā zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi viduvēja – 4,9 kg/ha. Nozvejas pamatmasu veidoja raudas un plauži. Abām minētajām sugām šajos gados vidējā produktivitāte ir attiecīgi 1,5 kg/ha un 1,4 kg/ha, atsevišķos gados sasniedzot: raudām – 10,1 kg/ha un plaužiem – 8,7 kg/ha. Ievērojami mazāk nozvejotas līdakas – vidējā produktivitāte ir 0,5 kg/ha, vienā gadā sasniedzot – 2,1 kg/ha. Pārējo sugu zivis tika nozvejotas neregulāri vai ļoti maz.

2022. gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas četru sugu zivis, no kurām pēc masas: raudas – 47%, asari – 39%, ruduļi – 9% un līņi – 5%. Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas septiņu sugu zivis, no kurām pēc masas: līņi – 80%, plauži – 12%, raudas – 3%, līdakas – 2%, pliči – 1%, ruduļi – 1% un asari – 1%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Meduma ezera zivju krājumu pamatmasu veido līņi, plauži, raudas, asari, ruduļi, līdakas un pliči. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 0,5 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 3,2 kg, kas ir

vidējs rezultāts Latvijas ezeriem vasaras sezonā un vidējs arī atbilstoša tipa ezeriem.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek zvejotas un makšķerētas, izmantojot to pašatražošanos. Zivju ielaišana netiek veikta. Nozvejas pamatmasu veidos līņi, plauži, raudas, asari, ruduļi, līdakas un pliči. Ezera ikgadējā potenciālā galveno "rūpniecisko" zivju sugu kopējā nozveja, ieskaitot rūpniecisko zveju, makšķerēšanu, kā arī citas iespējamās neregistrētās nozvejas, varētu būt ap 30 kg/ha, kas pie ezera laukuma 264 ha dod ap 8 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga papildināšana

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 130 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap 100 gab./ha jeb 26 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 260 ha.

- Iespējama arī zandartu vienas vasaras mazuļu ielaišana ap 100 gab./ha jeb 26 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 260 ha. Ņemot vērā ezera tipu, dabiski atražojošas zandartu populācijas izveidošanās varbūtība ir maza, tāpēc to daudzums būs atkarīgs no ielaišanas efektivitātes.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Zivju zveja veicama, ievērojot Ministru kabineta 2007. gada 2. maija noteikumus Nr.295 "Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos".

6.1.2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumiem Nr.796 "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos" Meduma ezerā noteikts tīklu limits – 75 m. Katrus 25 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar vienu murdu un kopumā lietot līdz trim murdiem, proporcionāli samazinot tīklu limitu. Pašvaldība reizi gadā līdz 1. jūlijam var iesniegt Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajam institūtam "BIOR" priekšlikumus par zvejas limitu izmaiņām.

6.2. Makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumus Nr.800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi".

6.2.2. Ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu, ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumu Nr.799 "Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu.

6.3. Zivju ielaišana

Ja tiek veikta zivju mazuļu ielaišana, ir jāievēro Ministru kabineta 2015. gada 31. marta noteikumi Nr.150 "Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu".

Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu un zivju resursu atražošanas nodaļas darbinieki:

Ruta Medne, nodaļas vadītāja

Ēriks Aleksejevs, vadošais pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Edmunds Bērziņš, pētnieks

Ringolds Rutkis, asistents

Toms Zālāns, asistents

Zivju rūpnieciskā nozveja Meduma ezerā 1950. – 2002. gadā (kg)

Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Rudulis	Līnis	Karūsa	Karpa	Vīķe	Asaris	Ķīsis	Vēdzele	Sudrabkarūsa	Jauktas	Kopā
1950	249	1304	-	2654	-	4	43	-	-	9	67	-	-	-	4330
1951	294	75	158	576	-	74	-	-	-	-	-	-	-	-	1177
1953	185	845	-	1376	-	245	3	-	28	10	-	-	-	22	2714
1954	445	854	24	1407	-	10	31	-	-	85	-	-	-	-	2856
1955	515	225	-	2441	-	61	-	-	-	93	85	-	-	-	3420
1956	141	741	-	1106	-	-	-	-	184	23	24	-	-	-	2219
1957	142	177	-	833	-	-	-	-	476	9	-	-	-	613	2250
1958	4	20	-	60	-	-	-	-	905	-	-	-	-	-	989
1959	54	247	-	137	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	441
1960	61	162	-	160	-	-	-	-	-	56	-	-	-	183	622
1964	542	2297	-	574	-	10	5	2	-	205	40	-	-	-	3675
1965	221	541	-	177	-	-	424	11	-	151	-	22	-	-	1547
1966	340	2082	-	131	-	-	-	-	100	333	3256	-	-	-	6242
1967	210	813	-	16	-	-	488	-	-	109	143	1	-	-	1780
1968	188	348	-	16	-	-	288	-	-	108	102	-	-	-	1050
1969	29	146	-	130	-	-	-	-	-	44	1000	-	-	-	1349
1970	63	14	-	44	-	-	-	-	-	24	-	-	-	-	145
1971	60	10	-	12	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	92
1972	33	108	-	-	-	-	-	-	-	128	-	-	-	-	269
1973	10	-	-	-	-	-	-	-	-	870	257	-	-	-	1137
1975	90	57	-	128	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	375
1976	13	47	-	54	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	120
1993	-	70	-	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	144	287
1994	2	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	16	21
1995	38	20	2	4	-	32	2	-	-	40	-	-	-	28	166
1996	23	3	-	6	2	25	3	-	-	74	-	-	-	-	136
1997	24	-	-	5	-	19	2	-	-	4	-	1	-	-	55
1998	37	14	-	8	-	29	-	-	-	15	-	-	-	-	103
2000	60	25	-	7	1	33	-	-	-	59	-	-	-	6	191
2001	13	2	-	4	-	2	-	-	-	16	-	-	-	-	37
2002	160	14	-	31	16	123	3	-	-	72	-	1	2	-	422

Meduma ezera zivju rūpnieciskā produktivitāte 1950. – 2002. gadā (kg/ha)*

Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Rudulis	Līnis	Karūsa	Karpa	Vīķe	Asaris	Ķīsis	Vēdzele	Sudrabkarūsa	Jauktas	Kopā
1950	0,9	4,9	-	10,1	-	-	0,2	-	-	-	0,3	-	-	-	16,4
1951	1,1	0,3	0,6	2,2	-	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5
1953	0,7	3,2	-	5,2	-	0,9	-	-	0,1	-	-	-	-	0,1	10,2
1954	1,7	3,2	0,1	5,3	-	-	0,1	-	-	0,3	-	-	-	-	10,7
1955	2,0	0,9	-	9,2	-	0,2	-	-	-	0,4	0,3	-	-	-	13,0
1956	0,5	2,8	-	4,2	-	-	-	-	0,7	0,1	0,1	-	-	-	8,4
1957	0,5	0,7	-	3,2	-	-	-	-	1,8	-	-	-	-	2,3	8,5
1958	-	0,1	-	0,2	-	-	-	-	3,4	-	-	-	-	-	3,7
1959	0,2	0,9	-	0,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6
1960	0,2	0,6	-	0,6	-	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,7	2,3
1964	2,1	8,7	-	2,2	-	-	-	-	-	0,8	0,2	-	-	-	14,0
1965	0,8	2,0	-	0,7	-	-	1,6	-	-	0,6	-	0,1	-	-	5,8
1966	1,3	7,9	-	0,5	-	-	-	-	0,4	1,3	12,3	-	-	-	23,7
1967	0,8	3,1	-	0,1	-	-	1,8	-	-	0,4	0,5	-	-	-	6,7
1968	0,7	1,3	-	0,1	-	-	1,1	-	-	0,4	0,4	-	-	-	4,0
1969	0,1	0,6	-	0,5	-	-	-	-	-	0,2	3,8	-	-	-	5,2
1970	0,2	0,1	-	0,2	-	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	0,6
1971	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2
1972	0,1	0,4	-	-	-	-	-	-	-	0,5	-	-	-	-	1,0
1973	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,3	1,0	-	-	-	4,3
1975	0,3	0,2	-	0,5	-	-	-	-	-	0,4	-	-	-	-	1,4
1976	-	0,2	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4
1993	-	0,3	-	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5	1,1
1994	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1
1995	0,1	0,1	-	-	-	0,1	-	-	-	0,2	-	-	-	0,1	0,6
1996	0,1	-	-	-	-	0,1	-	-	-	0,3	-	-	-	-	0,5
1997	0,1	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2
1998	0,1	0,1	-	-	-	0,1	-	-	-	0,1	-	-	-	-	0,4
2000	0,2	0,1	-	-	-	0,1	-	-	-	0,2	-	-	-	-	0,6
2001	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	0,1
2002	0,6	0,1	-	0,1	0,1	0,5	-	-	-	0,3	-	-	-	-	1,7

* – produktivitāte zemāka par 0,1 kg/ha nav norādīta

3. tabula

Makšķernieku lomi Meduma ezerā 1986.–2017. gadā (kg)

Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Rudulis	Līnis	Karūsa	Zandarts	Asaris	Jauktas	Kopā
1986	80	90	-	70	-	-	-	-	50	250	540
1987	110	80	-	120	-	-	-	-	30	60	400
1988	85	43	-	60	-	-	-	-	35	65	288
1989	220	86	-	65	-	-	-	-	80	100	551
1990	210	30	-	80	-	-	-	-	70	10	400
1991	210	40	-	50	-	-	-	15	30	13	358
2015	198	30	16	304	35	14	30	-	118	-	745
2016	249	153	-	56	18	34	1	-	52	-	563
2017	215	141	-	124	25	59	-	-	62	-	626

4. tabula

Meduma ezera makšķerēšanas produktivitāte 1986.–2017. gadā (kg/ha)

Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Rudulis	Līnis	Karūsa	Zandarts	Asaris	Jauktas	Kopā
1986	0,3	0,3	-	0,3	-	-	-	-	0,2	0,9	2,0
1987	0,4	0,3	-	0,5	-	-	-	-	0,1	0,2	1,5
1988	0,3	0,2	-	0,2	-	-	-	-	0,1	0,2	1,0
1989	0,8	0,3	-	0,2	-	-	-	-	0,3	0,4	2,0
1990	0,8	0,1	-	0,3	-	-	-	-	0,3	-	1,5
1991	0,8	0,2	-	0,2	-	-	-	0,1	0,1	-	1,4
2015	0,8	0,1	0,1	1,2	0,1	0,1	0,1	-	0,4	-	2,9
2016	0,9	0,6	-	0,2	0,1	0,1	-	-	0,2	-	2,1
2017	0,8	0,5	-	0,5	0,1	0,2	-	-	0,2	-	2,3

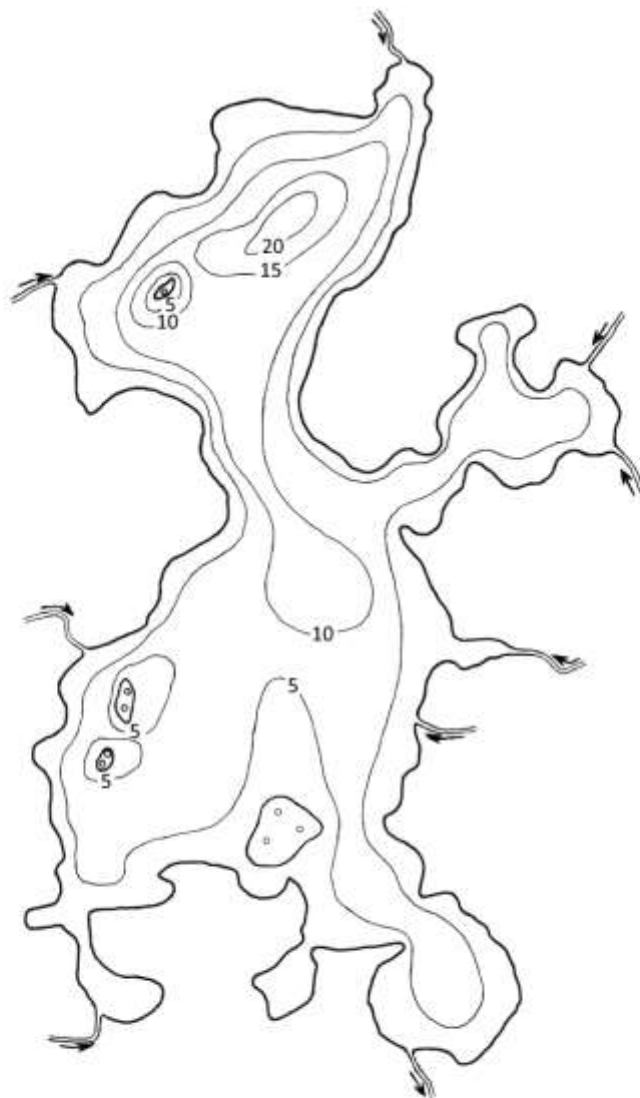
* – produktivitāte zemāka par 0,1 kg/ha nav norādīta

Vēžu rūpnieciskā nozveja un produktivitāte Meduma ezerā 1953. – 1965. gadā

Gads	Gab.	Gab./ha
1953	32150	122
1955	4870	18
1956	7950	30
1961	610	2
1964	1194	5
1965	250	1

Meduma ezers

Pēc VMPI 1972. g. datiem